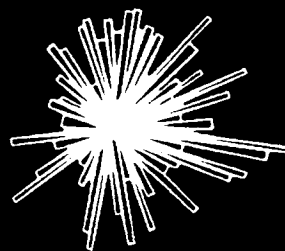

STEIN

MAGASIN FOR POPULÆERGEOLOGI

STEIN utgis av Norske Amatørgeologers Sammenslutning (NAGS), en paraplyorganisasjon for 21 geologiforeninger over hele landet.

Se www.nags.net/stein.
Organisasjonsnummer: 990 269 041

Redaksjon:
Ansv. redaktør: Thor Sørli,
Iddeveien 50, 1769 Halden
Tlf: 90 66 49 92, thosor@online.no

Medredaktør, økonomi:
Knut Edvard Larsen. Tlf: 96 22 76 34,
behierit@online.no

Layout (for dette nr): Trond Lindseth.
Tlf: 99 28 98 28, trond@lindseth.net

Layout: Ketil Strebel.
Tlf: 416 70 361, ketil@strebel.no

Medarbeider: Jan Strebel,
Tlf: 922 90 842, jan.strebel@getmail.no

Abonnement:
STEIN gis ut fire ganger i året.
Bladet fås hovedsakelig gjennom medlemskap i en geologiforening, men det er også mulig å tegne enkeltabonnement.
Det koster kr 240,-/år. Kan bestilles og innbetales til bankkonto: 2220.16.68887.

Sverige: Prenumeration 240 SEK. Inbetaling til bankgiro 450-1300 eller til Swedbank-konto nr 8368-3 9144216679.

For foreign subscribers (including Denmark): Please write to behierit@online.no for information.

En indeks over artikler i tidligere utgitte utgaver av STEIN (1973 - 2018) er lagt ut på www.nags.net/stein.

© NAGS/STEIN og den enkelte forfatter.

Trykk:
Caspersen Trykkeri, 3370 Vikersund
ISSN 0802-9121

Forsidefoto:
Epidot. Ravneberget, Søndeled, Risør, Aust-Agder. 23 x 12 mm.
Foto og samling Øivind Thoresen.

Til Steins abonnenter og til alle som synes vakre mineraler er pent!

Det har blitt snakket om det flere ganger; hva med Stein i A4 format? Vi oppfordret to av landets dyktige fotografer til å presentere seg selv og sine beste, upubliserte bilder.

Resultatet ser dere her og fotografene har gjort en glimrende jobb, så stor takk til dem. Med A4-format blir bildene større og vi kan dele de og tekst opp i en, to eller tre spalter. Det vil gi oss større valgmuligheter og, ikke minst, større bilder. Bilder sier mer enn mange ord.

Til de av dere som er relativt ferske som steinsamlere; hent inspirasjon i det dere ser i bladet, selv om det går med mange timers leting, før man (kanskje) finner en så vakker stein. Fra lenken nedenfor finner dere adressene til alle landets foreninger tilsluttet Norske Amatørgeologers Sammenslutning (NAGS), så nøl ikke med å ta kontakt! Der vil dere finne likesinnede og spennende foredrag og turer, og et medlemskap i en av disse foreningene inkluderer også bladet Stein. Her finner dere også mye informasjon bl.a. om norske mineraler. **www.nags.no**

Med en sommerlig steinhilsen fra
Trond, Knut Edvard, Jan, Ketil og Thor

Vi minner om kommende messer og arrangement:

Norsk Mineralsymposium, Langesund Bad, 1.-2. juni.

Mineralmesse i Sainte-Marie-aux-Mines, 27.-30. juni.

Steintreffet Eidsfoss, 19.-21. juli.

Kopparberg StenMarknad, Sverige, 27.-28. juli.

Sten och Mineralmässa, Falkängen, Kinekulle, Sverige, 3-4 august.

Mossemessa, Øreåshallen i Rygge, 27.-29. september.

Kalsitt fra Dalen-Kjørholt gruve, Brevik, Porsgrunn, Telemark. Største krystall 3 cm.
Foto Egil Hollund, samling Henning Thon.

Om fotografene

Egil Hollund

Mine første stuffer fikk jeg som 10-åring da jeg bodde i Visnes (gamle Avaldsnes kommune) på Karmøya. Visnes koppergruve var i full drift, og det som skjedde der var spennende. Blanke pyrittklumper var som gull!

I tillegg var jeg så heldig at faren til en kamerat kunne fortelle hva det var, og om det som ble funnet i gruva. Interessen var vekket! Jeg har alltid vært interessert i natur og realfag, og etter naturfaglinjen på Haugesund gymnas (i år er det 50 år siden eksamen) havnet jeg på NTH i Trondheim. For meg stod valget mellom Berglinja og Kjemi, men det ble kjemi med spesialisering innen kjemiteknikk.

I dag er jeg pensjonert og har god tid til å dyrke interessen for både geologi og fotografering. Aktiv samling med mange turer startet jeg med for fullt på slutten av 80 tallet. Før den tid hadde jeg stort sett besøkt museer i inn- og utland i forbindelse med jobbreiser. Fotografering har jeg holdt på med hele tiden, men fikk en ny start da jeg tidlig på 2000 tallet fikk mitt første digitalkamera og begynte å fotografere stuffer.

Øivind Thoresen

Amatørgeolog og steinsamler med spesiell interesse for norske klassiske mineraler. Fikk interesse for stein og mineraler allerede ved 8-9 års alder og mange forekomster ble utforsket i nedslagsfeltet rundt familiens hytte i Sigdal i Buskerud.

Med mange interessante forekomster i nærheten, bl.a. Modum og Kongsberg ble interessen styrket gjennom ungdomsårene. Ble også etter hvert ikke bare interessert i mineralene men også historikken for flere norske mineralforekomster bl.a. områdene Kongsberg, Modum, Langesundsfjorden og Sulitjelma.

De siste 12 årene spesialisert på makrofotografering av mineraler, og har deltatt i flere bokprosjekter og artikler både i inn og utland. Tar bilder ved behov for Naturhistorisk Museum i Oslo.

Sitter i styret for Geologisk Museums Venneforening samt i arrangementskomiteen for Norsk Mineralsymposium.

Sølv, akantitt, kalsitt. Kongsberg, Buskerud. Størrelse 55 mm.
Foto og samling Øivind Thoresen.

Dobbelterminert ametystkrystall fra Daueruddalen, Spikkestad, Røyken, Buskerud.
Krystallen er 3,3 cm. Foto og samling Egil Hollund.

Bilde til venstre:
Akantitt, Kongsberg,
Buskerud.
Størrelse 30 x 20 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde under:
Zirkon, biotitt. Store Kufjord,
Seiland, Alta, Finnmark
90 x 45 mm
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til venstre:
Ametyst, kalsitt, pyritt
Brynsåsen, Stange,
Hedmark. Størrelse 70 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til høyre:
Ægirin, kalsitt, pyritt,
Harestua, Lunner, Oppland.
Størrelse 7 x 23 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde over:
Andradittgranater og en
liten gruppe av røykfarget
og svakt amethystfarget
septerkvarts.
Fra 5-minuttern,
Drammen, Buskerud.
Størrelse 4,5 x 3 x 2 cm.
Største septer 12 mm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde til venstre:
Goethitt fra Ålefjær,
Kristiansand, Vest-Agder.
Størrelse 4 x 3 x 1,5 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde over:
En dobbelterminert
kvartskrystall sitter
oppå en anataskrystall.
Kvartskrystallen har
inneslutninger av rutil
og kloritt. Rutilnålene går
inn i anataskrystallen.
Fra Hardangervidda Vest.
Hordaland.
Anataskrystallen er 15 mm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde til høyre:
Anataskrystaller på adular
fra Geiteryggen,
Hardangervidda Vest,
Ullensvang, Hordaland.
Største anatas-
krystallen er 14 mm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde over til venstre:
Kalsitt, Dalen- Kjørholt
gruve, Brevik, Porsgrunn,
Telemark. Størrelse 45 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til venstre:
Hydroksylapatitt med
Hornblende. Oksøyekollen,
Snarum, Modum, Buskerud.
Størrelse 80 mm.
Samling Naturhistorisk
museum, Oslo.
Foto Øivind Thoresen.

Bilde over:
Fluorapofyllitt-(K), Kalsitt.
Dalen- Kjørholt gruve,
Brevik, Porsgrunn,
Telemark.
Størrelse 80 x 45 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til høyre:
Sølv. Mildigheit Gottes
gruve, Kongsberg,
Buskerud. Størrelse 25 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til venstre:
Kloritt og kvarts med
inneslutninger.
Glomsrudkollen, Modum,
Buskerud.
Størrelse 6 x 5 x 4,5 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde over til venstre:
Bertrandittkrystaller på
røykkvarts og som inne-
slutninger i kvartsen.
Juve pukkverk, Svelvik,
Vestfold.
Størrelse 3x 2,2 x 1,6 cm.
Største bertranditt
krystall er 6 mm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde over til høyre:
Fluoritt med inneslutninger
av hematitt og kloritt fra
Glomsrudkollen, Modum,
Buskerud.
Størrelse 10 x 9 x 4,5 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde til høyre:
Kvartsgruppe fra
Vang i Valdres, Oppland.
Størrelse 7 x 5,5 x 4,5 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde over:
Sølv, pyrititt, kalsitt,
kullblende.
Kongsberg, Buskerud.
Størrelse 21 x 20 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde over til høyre:
Skolesitt, stilbitt.
Sulitjelma, Fauske,
Nordland.
Størrelse 90 x 60 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til høyre:
Stilbitt.
Berger, Skedsmokorset,
Skedsmo, Akershus.
Størrelse 23 x 20 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til venstre:
Røykkvarts med citrin-
terminering.
Hurum. Buskerud.
Største krystall 8 cm høy.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde over høyre:
Honningkalsitt.
Dalen-Kjørholt gruve, Brevik,
Porsgrunn, Telemark
Størrelse 5 x 4 x 3,5 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde til høyre:
Epidot og prehnitt som
er overstrødd med små
melkekvarterkrystaller.
Ravneberget, Søndeled,
Risør, Telemark.
Størrelse 5 x 4,5 x 3 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

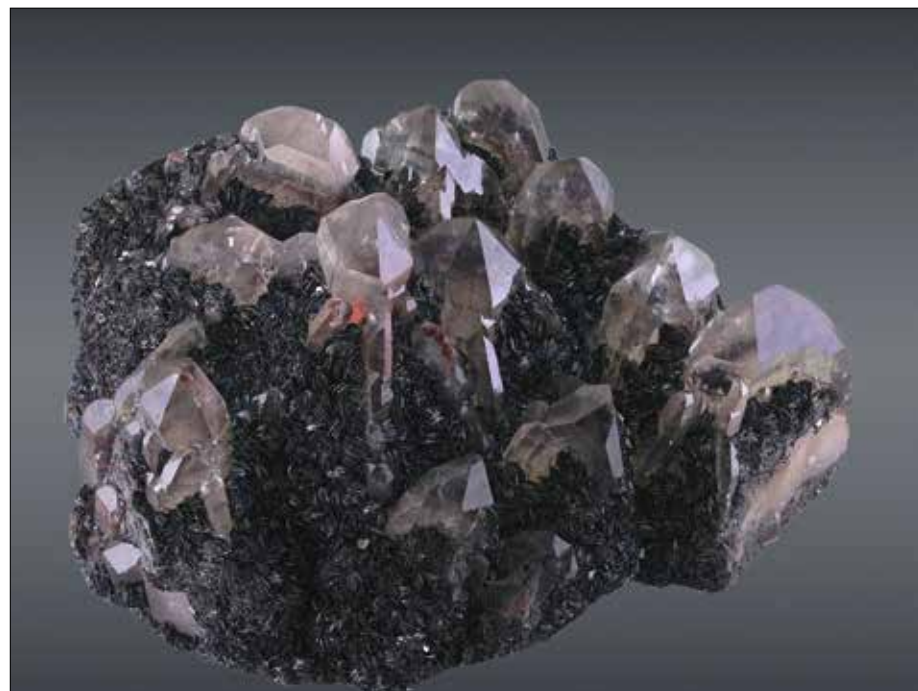

Bilde til venstre:
Anatas, kvarts og kloritt.
Hardangervidda Vest,
Odda, Hordaland.
Størrelse 22 x 10 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde over:
Kalsitt, kvarts, pyritt
Mælefjelltunnelen, Hjartdal,
Telemark.
Størrelse 50 x 40 mm
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til høyre:
Muskovitt.
Herrebøkasa, Aspedammen,
Idd, Halden, Østfold.
Størrelse 40 x 30 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde til venstre:
Kvarts og hematitt.
Tinnsjø, Notodden.
Telemark.
Størrelse 8 x 7,5 x 5 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde under:
Anataskrystaller på kvarts
Matskorhæ, Hardanger-
vidda Vest, Odda,
Hordaland.
Størrelse 7 x 5 x 4 cm.
Anataskrystallene er
opptil 8 mm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde til høyre:
En bukett med kvarts
krystaller med inneslutninger
av hematitt og kloritt.
Glomsrudkollen, Modum,
Buskerud.
Krystallstørrelse 2,5 - 3,5 cm.
Foto og samling Egil Hollund.

Bilde under:
Ametystkrystall på matriks.
Brynsåsen pukkverk,
Stange, Hedmark.
Krystallen er 5,4 x 5,5 x 4 cm.
Foto og samling Egil Hollund.

Bilde til venstre:
Kvarts var. prasektkvarts
Bjønndalen, Nittedal,
Akershus.
Størrelse 6 x 35 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde over:
Blyglans, sinkblende, kalsitt.
Konnerud, Drammen,
Buskerud.
Størrelse 65 mm.
Samling Stein Jellum
Foto Øivind Thoresen.

Bilde til høyre:
Sølv. Kongsberg, Buskerud.
Størrelse 80 x 80 mm.
Samling Naturhistorisk
museum, Oslo.
Foto Øivind Thoresen.

Bilde over:
Epidot på kvarts.
Svingen pukkverk, Halden,
Østfold.
Størrelse 5 x 3 x 1,5 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde til venstre:
Ametystsepter 5 cm høy
på matriks.
Hanekleivtunnelen,
Holmestrand, Vestfold.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde over:
Røykkvarts og ortoklas
dekket med goethitt.
Hurum, Buskerud.
Størrelse 5,5 x 3,5 x 2 cm.
Foto og samling
Egil Hollund.

Bilde til høyre:
Røykkvarts.
Drammensmarka,
Drammen, Buskerud
Størrelse 100 x 70 mm.
Foto og samling
Øivind Thoresen.

Bilde over:
Cosalitt, kalsitt. Glomsrudkollen, Modum,
Buskerud. Størrelse 40 x 28 mm.
Foto og samling Øivind Thoresen.

Bilde over:
Bertranditt. Herrebøkasa, Aspedammen,
Idd, Halden, Østfold. Størrelse 27 x 20 mm.
Foto og samling Øivind Thoresen.

Bilde til høyre:
Schörl. Ramfoss, Modum, Buskerud.
Størrelse 60 mm.
Foto og samling Øivind Thoresen.

velkommen til

F **SSILDAGENE**

slemmestad
21.-22.
september

**Fossil -og
mineralmesse**
Fossiltur med
Jørn Hurum
Fordypning i
meteorittenes
Verden
mange aktiviteter

foto: Morten Flaten

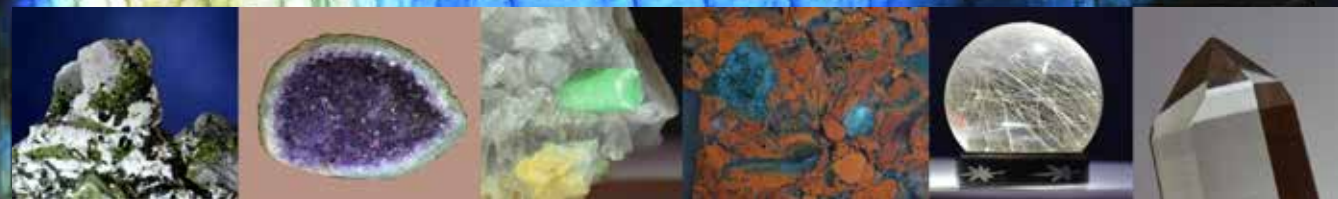
www.geologisenteret.no

MOSSEMESSA 2019

Salgsmesse for stein, mineraler, krystaller,
fossiler, meteoritter, smykker m.m.
Utstillere fra flere nasjoner.

Øreåshallen i Rygge
27.-28.-29. september

Åpningstider: Fredag 27.09 kl 16-20
Lørdag 28.09 kl 10-17
Søndag 29.09 kl 10-17

Inngangspris:
Voksen kr 60.- og Barn kr 30.-
"Helgebillett" (lørdag+søndag) kr 100.-
Gratis inngang med gyldig NAGS-kort

Arrangør: Moss og Omegn Geologiforening
Lik oss på Facebook.com/Mossemessa-MOGF

**BL
AA**

BLAAFARVEVÆRKET
11. mai - 22. september 2019

"Det finnes knapt en mer idyllisk plett i det norske sommerhalvåret enn Blaafarveværket."
– Juryen ved tildeling av "Årets Museum 2018"

Guidede gruveturer i Koboltgruvene • Ny kultursti "Sydgruvene Rundt"
Gruvemuseer med gratis inngang – nye koboltprøver i Scheidehuset!

www.blaa.no • info@blaa.no • blaaфарвеверкет

Ta med barna og prøv våre kreative steinaktiviteter!

Gjør det enkelt, bo i parken

**MINERAL
PARKEN**
Rock on!

Fra 375,-
pr. person inkl.
2 dagers billett

EKTE • OVERRASKENDE • VAKKERT mineralparken.no **GLEDE • SPEKTAKULÆRT • KREATIVT**

NATURENS MANGFOLD

Vi har flyttet fra Tøyen og inn i mye større og bedre lokaler nær Oslo sentrum.
Ny adresse: Ullevålsveien 13, 0165 Oslo.

Fossiler, mineraler, meteoritter, utstoppede dyr, innrammede insekter, rekvisita og mye annet.
Nå også med mynter, medaljer og sedler.
Bedre utvalg enn noensinne! Vi kjøper også!

Medlemmer med NAGS-kortet får 20% rabatt på utvalgte enkeltvarer under 500 kr.

www.facebook.com/NaturesMangfoldAs

www.naturesmangfold.no

E-post: rune.froyland@naturesmangfold.no

Tlf. 975 11 694

21. NAGS STEINTREFF EIDSSFOSS 19.-21. JULI

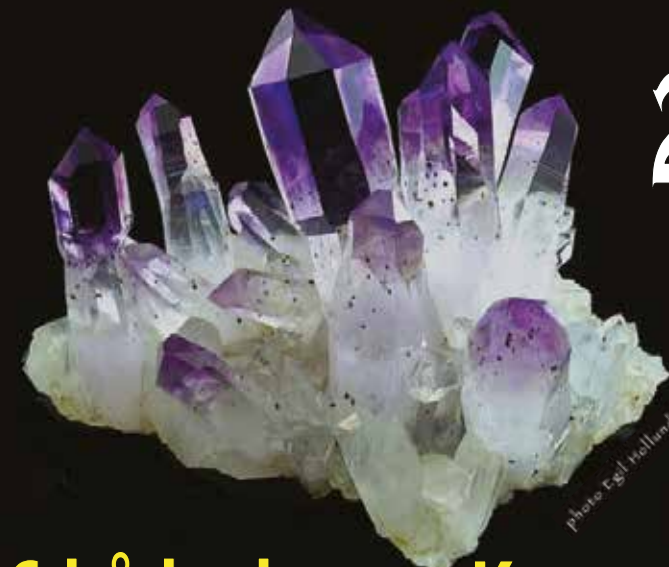
Steinmesse med salg, bytte, utstilling, barneaktiviteter og kafe.
Årets tema: UV-mineraler

Fredag: 14.00-19.00 * Lørdag: 10.00-18.00
Søndag: 11.00-16.00
Gratis Adgang!

Mer info finner du på www.nags.net/eidsfoss

STENMÄSSAN KOPPARBERG

27-28 JULI 2019

10 - 16 båda dagar. Kopparberg centrum

[f KOPPARBERGSTENMARKNAD](https://www.facebook.com/KOPPARBERGSTENMARKNAD) WWW.STENMARKNAD.SE

MINERAL - FOSSIL & SMYCKESTENSMÄSSA 3-4 AUG 2019

DOLKSVANS Paleomerus Hamiltori. Kinnekulle © Lars Rosengren

FALKÄNGENS HANTVERKSBY HÄLLEKIS KINNEKULLE

Lördagen den 3 augusti 10:00 – 17:00

Söndagen den 4 augusti 10:00 – 16:00

Mineral – Fossil – Smycken, Bearbetad sten och utrustning.

Välkommen till Kinnekulles 11:e mineralmässa!

Arrangör: Skaraborgs Geologiska Sällskap

Med stöd av

www.skaraborgsgeologiska.se QR-kod

FOSSHEIM STEINSENTER

2686 LOM
-midt i ferielandet.

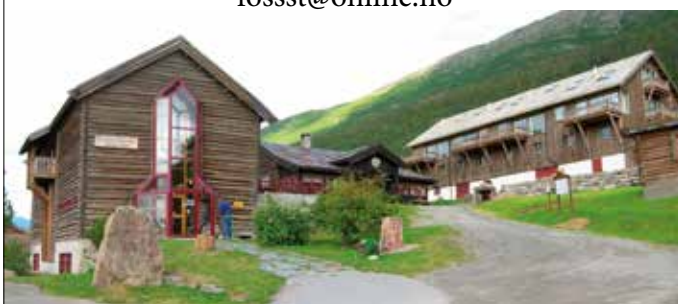
I MUSEET
vårt har vi nå stilt ut mineral fra 1400 norske forekomster.

I STEINBUTIKKEN
har vi eit breitt utval av rimelege norske og utanlandske mineral, fossil, healingstein, råstein forutan smykker og ting i og av norsk stein.

GRATISTIPPEN
for ungar blir fylt på dagleg i sesongen.

Vi har ope frå 10-19 og tipsar gjerne samlarane om spennande muglegheter!

www.fossheimsteinsenter.no
fossst@online.no

VI HAR ALT DU TRENGER TIL DIN HOBBY

Se vårt store utvalg av

- * Tromler, slipemaskiner, sager og geologiverktøy.
- * Fatninger og tilbehør til dine slipte steiner.
- * Verktøy og materialer for arbeid med sølv, kniv og lær.

SE PRISER OG DETALJER I VÅR NETTBUTIKK:

www.grenstho.no

Storgt 211, 3912 Porsgrunn

Tel: 35 55 04 72 eller 35 55 86 54

E-post: grenstho@online.no internett: www.grenstho.no

Butikken er åpen mandag og onsdag: 0900 - 1500. Tirsdag 0900 - 1600. Torsdag og fredag stengt.

Vår kundetelefon er åpen mandag - fredag fra klokka 0900 - 1500.

Ametyst fra Midtstuebakken, Oslo. Høyde 4,5 cm. Foto og samling Egil Hollund